

Thuis op De Duizendpoot

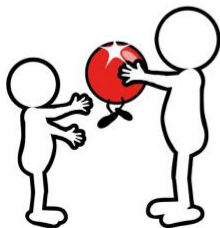
Beleidsnotitie voor een veilige school

**We mogen en kunnen
ontwikkelen tot de beste en
mooiste versie van onszelf;**

in een veilige omgeving,
ieder op eigen wijze,

om zo een positieve bijdrage
te kunnen leveren
aan onze samenleving.

Dat is onze missie.

De Duizendpoot
Op eigen wijze de wereld in

Inleiding

Op De Duizendpoot geloven we dat elk kind van nature 'goed' is en het goede wil doen. Bij signalen van gedrag wat hierbij niet passend is, hebben we als volwassenen een duidelijke opdracht.

Op de Duizendpoot:

- * **Willen we dat iedereen zich veilig en 'thuis' kan voelen;**
- * **Begrijpen we dat kinderen moeten léren met elkaar om te gaan;**
- * **Oefenen we het gedrag wat past bij de samenleving waarnaar we streven;**
- * **Streven we ernaar dat ieder zich ontwikkelt tot de beste en mooiste versie van zichzelf;**
- * **Geven volwassenen het goede voorbeeld.**

Binnen onze school streven we dus naar een fijn pedagogisch basisklimaat waar kinderen zich 'thuis' mogen (en kunnen) voelen. De manier waarop we dit doen is te lezen in het hoofdstuk *een stevige basis*. Hierin is ook opgenomen welk gedrag we verwachten met betrekking tot sociale media.

Als een kind gedrag laat zien wat zorgt voor een onveilig gevoel bij anderen (onder andere zogenaamd pestgedrag), zien we dit als een duidelijk signaal dat dit kind onze (extra) ondersteuning nodig heeft. Om de veiligheid van de andere kinderen te borgen zullen we op zo'n moment eerst helder begrenzen (zie hoofdstuk *begrenzen*). Vervolgens werken we met een vast omschreven aanpak (zie hoofdstuk *individuele ondersteuning*).

In deze notitie leggen we vast op welke manier we samen zorg willen dragen voor een veilige omgeving voor ieder kind, zodat iedereen zich thuis kan voelen op onze school.

Jaarlijks evalueren we dit document en onze werkwijze en stellen vanuit nieuwe inzichten en ervaringen bij met steeds als ambitie: Ieder voelt zich fijn en veilig op De Duizendpoot!

Dit document wordt door het hele team, de kinderen en de oudervertegenwoordiging onderschreven en aan alle ouders ter inzage aangeboden.

Startdocument besproken: augustus 2019

Update: juni 2020

Door team, directie, medezeggenschapsraad en leerlingenraad

Een stevige basis

Zo leven wij!

Onze posters gelden als basis voor onze gedragsverwachtingen.

Jij bent van waarde. Jij doet ertoe. Ik heb jou nodig en jij mij. We vormen een samenleving en ontwikkelen schoolse versies van de werkelijkheid, waardoor we samen leven en leren. Een omgeving waarin ieders bijdrage telt.

We zorgen er samen voor dat iedereen erbij hoort, dat we moeite doen de ander werkelijk te begrijpen en hebben oprechte aandacht voor de ander.

Vaste structuren, ritmes en routines zorgen ervoor dat we voor kinderen en elkaar duidelijkheid en vertrouwen scheppen.

Onze school is een plek waar we de behoeften van kinderen, ouders en collega's herkennen en onderkennen. Je veilig en geborgen voelen, zien we als voorwaarde voor ontwikkeling. Als je je even niet veilig voelt is er gelegenheid je terug te trekken.

Een omgeving van vertrouwen kenmerkt zich door ontspannenheid en positiviteit. Vertrouwen krijg je niet van zelf. Daar waar je waarderende feedback van anderen ontvangt kun je (zelf-) vertrouwen ontwikkelen.

Met (zelf-)vertrouwen in het leven staan en zonder oordeel in contact met anderen staan, is meer dan een uitdaging. Het vraagt iets van ieder van ons.

De omgeving straalt rust uit. Kinderen en collega's dragen samen verantwoordelijkheid om dat waarmee gewerkt wordt zorgvuldig in te zetten en op te ruimen na gebruik.

We geloven dat iedereen nieuwsgierig geboren wordt en hebben de overtuiging dat iedereen kan en wil leren. We gaan dus steeds op zoek naar de manier waarop JIJ het beste leert en geven niet op als het even niet lukt.

Een nieuwsgierige houding helpt ons om steeds op zoek te gaan naar uitdagingen en ontwikkeling. Heel bewust dagen we elke dag opnieuw kinderen en onszelf uit tot die nieuwsgierigheid. Dit betekent dat we weinig pasklare opdrachten of activiteiten voorschotelen die niets aan het toeval overlaten, maar dat we vooral prikkelen door een vraag, opmerking of activiteit in een rijke en uitnodigende leeromgeving.

Deze nieuwsgierigheid houdt het werk voor iedereen interessant en is een manier om 'boeiend' onderwijs te bieden.

Wie ben ik en wie ben jij? Jezelf zijn betekent dat er een omgeving nodig is waar je je veilig en op je gemak voelt. Dat je niet wordt afgerekend op je persoon, maar hooguit wordt aangesproken op je gedrag. Een omgeving waar je jezelf kan laten zien. Waar anderen de gelegenheid krijgen je écht te leren kennen.

Dit betekent ook dat je verantwoordelijkheid neemt voor jezelf en je handelen en erop vertrouwt dat de ander dat ook doet.

Uitgangspunt voor ontwikkeling is daarbij wat iemand wél kan. Ontwikkeling wordt in beeld gebracht ten opzichte van jezelf.

Gedragsverwachtingen

Op De Duizendpoot vormen we samen een leefgemeenschap, waarin we met elkaar afspraken maken over welk gedrag we in welke situatie van elkaar verwachten: Zo doen wij dat!

Elke 2 – 4 weken staat een nieuwe gedragsverwachting centraal. Deze wordt bepaald op basis van het gedrag wat we signaleren. Het kernteam 'een stevige basis' neemt hiertoe initiatief. Daarnaast wordt het specifieke gedrag van medewerkers beschreven in het document 'Zo doen wij dat! Een stevige basis.'

Ritmes en routines

Vaste structuren, ritmes en routines zorgen ervoor dat we naar elkaar duidelijkheid en vertrouwen scheppen. Zo kiezen we ervoor elke dag hetzelfde ritme te hanteren. Een vast ritme geeft duidelijkheid en draagt bij aan een fijne pedagogische basis. Afwijking van dit ritme gebeurt bij hoge uitzondering en 'bijzondere' activiteiten vinden in principe alleen plaats op de middagen.

In dit dagritme is ook een dagelijkse start- en reflectiekring opgenomen, waarbij het welbevinden centraal staat.

Handelen medewerkers

Het handelen van de medewerkers op onze school is gericht op het realiseren van een veilige omgeving voor ieder, zodat ieder zich kan ontwikkelen tot de beste en mooiste versie van zichzelf.

- + We zetten stevig in op de relatie kind – volwassene en we zorgen er als professionals voor dat we het kind achter de leerling zien en kennen;
- + We vertellen -buiten de reguliere gesprekken- ouders minimaal 2x per jaar expliciet iets positiefs over hun kind (bewust aanspreken of bellen);
- + We maken kinderen medeverantwoordelijk voor het pedagogisch klimaat in de groep en de school door samen met hen positieve gedragsverwachtingen op te stellen;
- + Wekelijks besteden we in de groepen aandacht aan de verschillende aspecten van de sociale emotionele ontwikkeling. We doen dit met name door met kinderen in gesprek te gaan over gewenst gedrag, gewenst gedrag voor te spelen (onder andere met handpoppen) en het voorlezen en bespreken van passende prentenboeken. We koppelen deze aan onze gedragsverwachtingen;
- + In de individuele gesprekken tussen kind en leerkracht van de basisgroep is de 'gevoelde veiligheid' van een kind altijd een gespreksonderwerp. Dit borgen we door samen met het kind 3 x per jaar het in Mijnrapportfolio 'Hoe gaat het mij?' in te vullen en te bespreken;
- + Expliciet wordt in de individuele gesprekken aandacht besteed aan het ontwikkelen van een sterke persoonlijkheid door te benadrukken wat goed gaat en door eigen talenten in te zetten.

Sociale media

Sociale media is een verzamelnaam voor alle internettoepassingen die het mogelijk maken om informatie met elkaar te delen op een eenvoudige en vaak leuke manier. Het gaat hierbij niet alleen om informatie in de vorm van tekst (nieuws, artikelen). Ook geluid (podcasts, muziek) en beeld (fotografie, video) worden gedeeld via sociale media (Instagram, YouTube, Facebook, Twitter enz). De essentie van sociale media is dat iemand informatie deelt over zichzelf, over anderen of over een bepaald onderwerp. Samen hebben we de verantwoordelijkheid ervoor te zorgen dat de betrokkenen bij onze school beschermt worden tegen mogelijk negatieve gevolgen van het gebruik van sociale media.

Daarom bespreken we op onze school de volgende verwachtingen met kinderen:

- + We delen op verantwoorde wijze kennis via sociale media, rekening houdend met de goede naam van de school en iedereen die hierbij betrokken is;
- + We publiceren geen vertrouwelijke informatie op sociale media;
- + We publiceren geen beeldmateriaal van andere kinderen zonder de uitdrukkelijke voorafgaande aantoonbare toestemming van ouders;
- + We weten dat publicaties op sociale media altijd vindbaar (openbaar) en moeilijk vernietigbaar zijn;
- + We nemen contact op met een meester of juf als we twijfelen over iets wat we op internet tegenkomen wat te maken kan hebben met onze school. Of zaken die een gevoel van onveiligheid oproepen.

Samen verantwoordelijk

Als een kind zich onveilig voelt door het gedrag van een ander kind, werken we vanuit de oplossingsgerichte methodiek: **No blame**. Dit kan door de leerkracht gedaan worden of door een andere professional in of buiten de school.

<http://robsegers.blogspot.com/2013/03/stappenplan-no-blame-aanpak-bij-pesten.html>

<http://eerstehulpvoorstarters.weebly.com/no-blame-methode.html>

De aanpak

Het kind wat zich onveilig voelt wordt gevraagd wie zij/hij moeilijk vindt om mee op te schieten, wie er verder aanwezig zijn als ze dingen moeilijk vindt en wie als vrienden ervaren worden. Over het concrete voorval wordt niet of zo min mogelijk gesproken. We plaatsen ook niemand in een hokje als 'pester' of 'slachtoffer'.

Het kind wat zich onveilig voelt wordt gerustgesteld en er wordt verteld dat het groepje kinderen van wie de namen zijn gegeven zal worden gevraagd mee te helpen het kind zich weer fijn te laten voelen. Het kind krijgt daarbij de opdracht goed op te letten wat er beter gaat zodat een week later geëvalueerd kan worden.

Vervolgens wordt de steungroep samengesteld uit 5-8 kinderen. De groep wordt afzonderlijk gezien en eenvoudig gevraagd te helpen het doelkind zich fijn te laten voelen op school. Ze worden gevraagd met suggesties te komen van kleine dingetjes die ze kunnen proberen en over een week terug te komen om te vertellen wat gelukt is.

De ouders die het meest betrokken zijn bij deze interventie worden hiervan op de hoogte gesteld en de ervaringen van de aanpak worden besproken.

In het evaluatiegesprek wordt het doelkind gevraagd wat er beter ging en wordt hij/zij geprezen voor hoe hij/zij met de situatie omging. In de aparte groepsbijeenkomst die volgt vertelt eenieder wat gelukt is. Iedereen wordt bedankt en gecompimenteerd voor hun succes. De groep als geheel wordt gecompimenteerd voor het succes.

Als nog niet iedereen vindt dat het doelkind gelukkig genoeg is, wordt een nieuwe bijeenkomst afgesproken.

De steunkinderen genieten van de ervaring en voelen zich belangrijk. Resultaten zijn snel en blijvend. In 80% van de gevallen is er onmiddellijk succes.

Ervaringen deelt de betreffende leerkracht binnen de unit en het hele team.

Begrenzen

Welk gedrag vraagt om begrenzing?

Als kinderen gedrag laten zien wat zorgt voor een onveilig gevoel bij anderen vraagt dit om onmiddellijke begrenzing. We hebben het dan specifiek over het volgende gedrag:

- Verbaal: Vernederen, schelden, dreigen, belachelijk maken, uitlachen, anderen een bijnaam geven op grond van door de ander als negatief ervaren kenmerken, gemene berichten schrijven op papier of via sociale media om een iemand uit een groepje te isoleren of om steun te zoeken bij anderen om samen te spannen tegen een kind;
- Fysiek: Trekken, duwen, spugen, schoppen, laten struikelen, krabben, bijten en haren trekken;
- Intimidatie: Een kind achterna blijven lopen of een kind ergens opwachten, iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klemzetten, dwingen om bezit dat niet van jou is af te geven, een kind dwingen bepaalde handelingen te verrichten, bijvoorbeeld geld of snoep meenemen;
- Isolatie: Steun zoeken bij anderen, zodat het kind niet wordt uitgenodigd voor partijtjes en leuke dingetjes, uitsluiten, stelen of vernielen van bezittingen afpakken of kapotmaken van schoolspullen, kleding of speelgoed;
- Grensoverschrijdend gedrag: Onverantwoord gedrag, agressief gedrag, brutaal gedrag (zie Schoolgids Protocol Agressie en Geweld).

Hoe begrenzen we?

Fase 1

Als we bovenstaand gedrag bij kinderen zien, wordt het kind uit de situatie gehaald en vindt er (direct) een gesprek met de betrokken medewerker plaats. In dit gesprek wordt ondubbelzinnig aangegeven welk gedrag niet geaccepteerd wordt op De Duizendpoot. Dit gesprek wordt gevoerd als een slechtnieuwsgesprek en er wordt een aantekening van gemaakt in het dossier van het kind. Een duidelijke afspraak voor een vervolgesprek op termijn wordt gemaakt. Ook wordt duidelijk gemaakt welke maatregel er zal volgen indien dit gedrag toch weer voorkomt. Ouders worden over dit gesprekje geïnformeerd. In alle communicatie klinkt een vertrouwen door dat het kind 'het goede' kan doen/ leren.

Indien het niet gaat over zwaar grensoverschrijdend gedrag, maar over ander niet gewenst gedrag:

Wordt het kind uit de situatie/ activiteit gehaald en vindt er zo snel mogelijk een gesprek met de betrokken medewerker plaats. In dit gesprek wordt aangegeven welk gedrag niet geaccepteerd wordt op De Duizendpoot. Naar het kind wordt expliciet vertrouwen uitgesproken dat het kind 'het goede' kan doen/ leren en wordt gevraagd wie/ wat het kind hiervoor nodig heeft. Een duidelijke afspraak wordt gemaakt over vervolg. Ook wordt duidelijk gemaakt welke maatregel er zal volgen indien dit gedrag toch weer voorkomt (1. Time-out in eigen groep 2. Time-out in parallelgroep 3. Gesprek met ouders en door naar fase 2).

Fase 2

Indien het gedrag herhaaldelijk voorkomt, worden de ouders van het kind door de leerkracht in het bijzijn van het kind in een gesprek op de hoogte gesteld van het betreffende gedrag. Aan het eind van dit gesprek worden de afspraken met het kind uitdrukkelijk doorgesproken en ook vastgelegd. Ook de gevolgen als het kind opnieuw over de grens gaat worden daarbij vermeld. De intern ondersteuner wordt op de hoogte gesteld van de gesprekken met de kinderen en de ouders. Afspraken worden vastgelegd in het dossier van het kind.

Fase 3

Indien het gedrag zich toch blijft herhalen meldt de leerkracht dit aan de directie. Deze vraagt de ouders op school voor een gesprek met leerkracht en directie. Ook het kind wordt (afhankelijk van de situatie) in dit gesprek met de directie betrokken worden. De directeur gaat uit van het opgebouwde dossier en vult dit verder aan met het verloop van de gebeurtenissen. Kind en ouders krijgen een formele waarschuwing op papier waarin de consequenties genoemd worden.

Fase 4

Indien het gedrag van het kind vervolgens niet aanzienlijk verbetert en/of de ouders van het kind werken onvoldoende mee, kan de directie overgaan tot bijzondere maatregelen: isoleren van het kind of tijdelijke uitsluiting van het bezoeken van het onderwijs (*procedure schorsing en verwijdering: zie Schoolgids*).

Verantwoordelijkheid

We beschouwen het als ieders verantwoordelijkheid (en maatschappelijke plicht) dat er bij het signaleren van bovenstaand gedrag direct actie wordt ondernomen. Ouders en kinderen melden bij de leerkracht en leerkrachten handelen onmiddellijk. Bespreekbaar maken van gedrag wat zorgt voor een gevoel van onveiligheid bij anderen is fundamenteel iets anders dan klikken.

Individuele ondersteuning

Ondersteuning van een kind wat zich onveilig voelt door het gedrag van een ander

De begeleiding van een kind wat zich niet veilig voelt in onze school vinden we van groot belang. Het kind heeft recht op professionele aandacht vanuit de school. Naast het voorkomen van nieuwe ongewenste ervaringen staat het verwerken van de ervaringen. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren door:

- Incidentele en vaste momenten voor gesprekken met een vertrouwenspersoon, bij voorkeur de mentor van het kind, waarin het kind gevraagd wordt naar de gewenste vooruitgang. Het doel is tweeledig: zowel het signaleren van nieuwe prikkels als het verwerken van de eerdere ervaringen;
- Inzetten van de methodiek Kids' Skills om het kind nieuwe vaardigheden aan te leren;
- Ook een optie is een schriftelijke verwerking door het kind. Het kind krijgt de beschikking over een "verwerkingsschriftje" dat op elk gekozen moment door het kind kan worden ingevuld in en buiten de reguliere schooltijd om. Het gaat hier om een vertrouwelijk instrument van kind en leerkracht. Het kind krijgt op die manier de gelegenheid de negatieve ervaringen van zich af te schrijven/tekenen.

Let op: het is van belang goed te zoeken naar een balans tussen enerzijds erkennen van het gevoel van onveiligheid en verwerking hiervan, maar het is anderzijds ook vooral van waarde om te vieren wat lukt. Om successen te borgen. Wat je aandacht geeft groeit. Zo ook de eigenwaarde van kinderen...

Ondersteuning van het kind wat gedrag laat zien waardoor anderen zich onveilig voelen

Ook de begeleiding van een kind wat zich niet 'het goede' doet vinden we van groot belang. Het kind heeft recht op onze hulp en ondersteuning om de beste en mooiste versie van zichzelf te kunnen zijn.

- Incidentele en vaste momenten voor gesprekken met een vertrouwenspersoon, bij voorkeur de mentor van het kind, waarin het kind gevraagd wordt naar de gewenste vooruitgang en waarin successen gevierd worden;
- Inzetten van de methodiek Kids' Skills om het kind nieuwe vaardigheden aan te leren;
- Als het ongepaste gedrag niet verbetert, wordt door de mentor (via de intern ondersteuner) aan het ondersteuningsteam van De Duizendpoot gevraagd mee te denken en worden samen interventies geformuleerd. Naar aanleiding hiervan kan de GGD en/of sociaal wijkteam betrokken worden.

NB. Als we signalen krijgen dat een kind zich onveilig voelt op onze school, bespreken we dit direct met ouders en betrekken hen in het hele proces tot het kind zich weer fijn voelt. Daarna vragen we ouders mee alert te zijn op eventuele nieuwe signalen en dit direct te melden.

Bijlage: Kids' Skills

Kids' Skills (ontwikkeld door Ben Ferman) is een oplossingsgerichte aanpak voor kinderen, gebaseerd op de oplossingsgerichte, educatieve psychologie (Milton Erickson, Steve de Shazer). De kern van de aanpak is, dat bijna elk probleemgedrag kan worden gezien als vaardigheid die geleerd of verbeterd kan worden. Dit kan in de sfeer van de leerproblemen zijn en ook voor sociaal emotionele problemen. Er wordt gekeken naar de moeilijkheid van het kind en daar wordt de nodige aandacht aan geschonken. Vervolgens wordt de stap gemaakt naar de te leren vaardigheid om het probleem te verkleinen of op te lossen. In 15 stappen, wordt het kind uitgenodigd actief mee te werken aan het opbouwen van vaardigheden en het zoeken van oplossingen. Kids' Skills versterkt de motivatie en het zelfvertrouwen en kan daardoor de (leer)prestaties van kinderen aanzienlijk verbeteren. Kinderen vinden Kids' Skills leuk, omdat de probleemfocus wegvalt en ze positief worden bevestigd.

Aanpak

Kids' Skills is een oplossingsgerichte methode waarmee een kind geholpen kan worden om zijn of haar problemen op te lossen. Dit kan door een probleem om te zetten in een vaardigheid die nog geleerd moeten worden. Dit kan zowel een groot als een klein probleem (vaardigheid) zijn.

Het is een methode die gebaseerd is op een visie waarin niemand de schuld krijgt van de problemen rondom het kind, en waarin iedereen wordt gezien als potentiële hulpbron bij het aanleren van de vaardigheden.

Het kind neemt zelf actief deel aan het bedenken van het actieplan en de oplossingen voor het aanleren van de vaardigheden. Het is van belang dat er overeenstemming is met het kind. Dit houdt in dat hij of zij achter het inzetten van Kids' Skills staat en zelf kan meedenken welke vaardigheid hij/ zij wil leren. In samenwerking met kinderen kan er namelijk veel bereikt worden.

De vaardigheden worden geleerd volgens 15 structurele stappen.

Stap 1: Problemen vertalen in vaardigheden

In deze stap wordt nagegaan welke vaardigheid het kind kan leren om het probleem te overwinnen. In deze stap wordt het probleem 'omgezet' in een vaardigheid. Dus wat gaat het kind leren om het probleem te kunnen laten verdwijnen?

Stap 2: Het eens worden over de vaardigheid die geleerd moet worden

Het probleem wordt met het kind besproken en er wordt overlegd welke vaardigheid geleerd gaat worden.

Stap 3: De voordelen van een vaardigheid onderzoeken

Kinderen worden meer bewust gemaakt van de voordelen die het heeft om iets te kunnen en om een bepaalde vaardigheid te bezitten. Kinderen zijn zich niet altijd bewust welke voordelen bepaalde vaardigheden met zich meebrengen. Zodra ze inzien welke voordelen iets heeft, raken ze gemotiveerd om het zich eigen te maken.

Stap 4: De vaardigheid een naam geven

Het kind geeft de vaardigheid een naam. Kinderen zijn erg creatief en vinden het geweldig om de vaardigheid een naam te geven. Dan hebben ze het idee dat het hun project is en dat het niet alleen iets is wat de volwassenen van hen willen. Kinderen ontleen hun naam bijvoorbeeld aan helden, zoals 'Superman' of de 'Lion King'.

Stap 5: Een totemfiguur kiezen

Kinderen kiezen vervolgens een dier of een ander figuur die helpt bij het leren van de vaardigheid. Op deze manier kan het kind zijn fantasie goed gebruiken. Iets wat kinderen vaak goed kunnen en leuk vinden. Een totemfiguur kan gezien worden als het onzichtbare vriendje of vriendinnetje wat kinderen vaak hebben. In die zin is een totemfiguur iets vanzelfsprekends voor de kinderen.

Stap 6: Supporters werven

Het kind kiest mensen (supporters) die belangrijk voor hem/ haar zijn, zodat deze het kind kunnen herinneren en steunen om aan de vaardigheid te werken.

Stap 7: Meer zelfvertrouwen geven

In deze stap is het de bedoeling de volwassene uitspreekt waarom deze denkt dat het kind de vaardigheid zal leren. Op deze manier krijgt het kind zelfvertrouwen dat hij/ zij het kan leren en dat het gaat lukken.

Stap 8: Plannen maken om het te vieren

Kinderen kunnen kiezen hoe de vaardigheid die geleerd is, gevierd gaat worden. Dit wordt in een vroeg stadium gedaan zodat het kind weet wat de beloning is voor het harde oefenen. In het plannen van een beloning ervaart het kind dat het serieus genomen wordt door de volwassenen en het motiveert het kind om aan zijn vaardigheid te werken.

Stap 9: De vaardigheid omschrijven

Om zeker te weten of het kind weet wat de vaardigheid inhoudt, is het belangrijk om een gesprek te voeren (bijvoorbeeld in de vorm van een soort rollenspel), waarin het kind en de volwassenen de vaardigheid uitbeelden wanneer de vaardigheid geleerd zou zijn. Dan is het duidelijk welk gedrag hoort bij de vaardigheid.

Stap 10: Naar buiten treden

Bij deze stap wordt er aan de omgeving kenbaar gemaakt welke vaardigheid ter kind gaat leren. Op deze manier kan de omgeving het kind ook stimuleren en motiveren.

Stap 11: De vaardigheid oefenen

De afgesproken vaardigheid wordt in deze stap geoefend. Stap voor stap gaat het kind oefenen met de daadwerkelijke vaardigheid. Het is goed om het kind het vaak voor te laten doen en om die situaties te bewonderen en het kind te prijzen. Op deze manier blijft het kind met energie en plezier oefenen. Bij het bedenken hoe en wanneer er geoefend gaat worden, kunnen de kinderen een groot aandeel leveren. Kinderen kunnen erg creatief zijn. De vaardigheid moet zo vaak geoefend worden zodat het als het ware in het systeem komt van het kind en het een gewoonte wordt. Een goed streven is om de vaardigheid minstens éénmaal per dag te oefenen. Maar dit verschilt per vaardigheid.

Stap 12: Geheugensteuntjes bedenken

Bij deze stap bedenkt het kind samen met de volwassene een geheugensteuntje wat ingezet kan worden wanneer het kind de vaardigheid even vergeet. Dit kan bijvoorbeeld de naam van de vaardigheid zijn, of een ander woord, dat genoemd wordt waardoor uw kind geholpen wordt weer aan de vaardigheid te denken.

Stap 13: Vieren dat het gelukt is

Wanneer het kind de vaardigheid onder de knie heeft, is het tijd om dat te vieren en het kind de kans te geven iedereen te bedanken die daarbij geholpen heeft.

Meestal is het duidelijk wanneer een kind een vaardigheid heeft behaald. Maar soms is het lastiger te bepalen. Overleg in de omgeving en met het kind zelf is dan handig. Een essentieel onderdeel van het vieren van succes bij Kids' Skills is dat het kind de supporters bedankt, omdat zij hen hebben geholpen bij het leren van hun vaardigheden. Op deze manier worden kinderen zich bewust en ervaren ze wat het is om dankbaar te zijn, en kunnen ze dat ook leren te uiten op verschillende manieren. De meerwaarde van het bedanken kan zijn dat het kind ook door het bedanken kan bevestigen dat hij op dit onderdeel een ander persoon is geworden.

Stap 14: De vaardigheid aan anderen doorgeven

In deze stap geeft het kind zijn geleerde vaardigheid door aan anderen. Hierdoor kunnen kinderen hun vaardigheid versterken, zodat de kans op terugval afneemt. Kinderen hebben de aangeboren behoefte om te leren, maar zij hebben ook de aangeboren behoefte om te onderwijzen.

Stap 15: Op naar de volgende vaardigheid

Hier kom je tot overeenstemming met het kind over een volgende vaardigheid die het gaat leren. Het leven is een leerproces dat nooit ophoudt. Als kinderen een vaardigheid hebben geleerd is dat goed voor hun zelfvertrouwen, waardoor ze gaan geloven dat ze andere moeilijkere vaardigheden misschien ook wel kunnen leren.

Kinderen zijn trots als ze verder mogen naar het leren van een volgende vaardigheid.

Bijlage: Meer informatie

<http://www.delta-onderwijs.nl> (alle bovenschoolse stukken rondom 'veiligheid')

<https://nivoz.nl/nl/pedagogische-tact-is-geen-competentie-maar-zit-in-jouw-ori-ntatie>

<http://deleerschool.nl/wp-content/uploads/2013/03/Zonder-relatie-geen-prestatie.pdf>

<https://nivoz.nl/nl/pesten-en-sociale-veiligheid-tussen-beheersen-en-beheren>

www.pestweb.nl

www.pesten.net

www.omgaanmetpesten.nl

www.pestenislaf.nl

www.stopdigitaalpesten.nl

www.mijnleerlingonline.nl

www.iksurfveilig.nl

Schooljaar 20-21

Eerste 2 weken

Focus op relatie → Zonder relatie geen prestatie

“We kennen ieder kind in de basisgroep en weten wat het nodig heeft om zich te kunnen ontwikkelen tot de mooiste versie van zichzelf.”

Wat gaan we doen?

1. Activiteiten die gericht zijn op kennis maken/ elkaar écht leren kennen: Wie ben ik en wie ben jij? Wat vind jij fijn? Wat niet? Wat kun jij goed? Waar word je blij van? Wat vraag jij van mij om je mooie ‘ik’ te kunnen zijn? Etc.

Suggesties bijvoorbeeld te vinden op:

- <https://basisonderwijs.online/gouden-weken-lesmateriaal-po.html>
- <https://basisonderwijs.online/kennismakingswerkvormen-gouden-weken.html>

Organiseer ook activiteiten om kennis te maken met ouders. Als leerkracht met de nieuwe ouders in je groep, maar ook zodat ouders onderling met elkaar kennis kunnen maken.

2. We bespreken deze eerste weken met kinderen de posters ‘Zo leven wij’. Volgorde:

- O We doen het samen, iedereen hoort erbij en doet ertoe;
- O We voelen ons veilig bij elkaar en dragen zorg voor onszelf, de ander en de wereld om ons heen;
- O We zijn uniek en gelijkwaardig en hebben allemaal onze eigen kwaliteiten, talenten en behoeften;
- O We zijn nieuwsgierig en leergierig.

- Na de introductie van de poster ga je hierover in gesprek met kinderen. Laat ze ook voorbeelden noemen van gedrag wat hierbij past. Wat zie je dan? (zowel van volwassenen als kinderen). Vergeet niet ouders hierin mee te nemen! We doen het samen ;-)

- Inventariseer dagelijks mooie voorbeelden van gedrag wat je (samen) hebt gezien wat past bij de poster en geef deze mooie voorbeelden een plaatsje in je basisgroep in deze periode.

- Andere suggesties: lees een passend (prenten-) boek of gedicht voor, bekijk (een) film(pje), maak gebruik van eigen ervaringen van kinderen, gebruik de actualiteit.

3. Tijdens deze activiteiten ontdek je samen wat voor jullie fijn/ belangrijk is. We koppelen deze weken terug tijdens bordsessies.

4. Voor dit schooljaar komen er een aantal nieuwe ritmes en routines. Bespreek en oefen deze actief.

5. Bespreek met de kinderen in de loop van deze weken vanuit ons gedragsprotocol ook welk gedrag we op onze school absoluut NIET accepteren: grensoverschrijdend gedrag. Bespreek ook de fasen.

Elke gouden week (na een vakantie)

Ieder voelt zich fijn en veilig op De Duizendpoot, dát is waar we voor gaan!

Focus op relatie → Zonder relatie geen prestatie

- We herhalen de inhoud van de posters.
- We herhalen de ritmes en routines en besteden extra aandacht aan de ritmes en routines die nog minder fijn gaan (kernteam geeft sturing).

Ter informatie

Fasen bij (zwaar) grensoverschrijdend gedrag

Indien het niet gaat over zwaar grensoverschrijdend gedrag, maar over ander niet gewenst gedrag: zie gedragsprotocol

Fase 1

1. Haal het kind uit de situatie;
2. Ga (direct) in gesprek en maak duidelijk welk gedrag niet geaccepteerd wordt;
3. Maak afspraak voor vervolgesprek op termijn;
4. Vermeld de maatregel als gedrag weer voorkomt (volgende fase);
5. Informeer ouders zsm (liefst mondeling);
6. Maak een aantekening in dossier.
7. Vervolg handelen: zie 'individuele ondersteuning' in gedragsprotocol.

→ In alle communicatie klinkt een vertrouwen door dat het kind 'het goede' kan doen/ leren.

Fase 2: indien gedrag zich herhaalt

1. Haal het kind uit de situatie;
2. Stel de ouders in het bijzijn van het kind op de hoogte van het gedrag;
3. Vermeld de maatregel als gedrag weer voorkomt (volgende fase);
4. Maak afspraak voor vervolgesprek op (korte) termijn;
5. Informeer intern ondersteuner (via mail);
6. Maak aantekening in dossier;
7. Vervolg handelen: zie 'individuele ondersteuning' in gedragsprotocol.

Fase 3: indien gedrag zich blijft herhalen

1. Haal het kind uit de situatie;
2. Informeer directie (deze nodigt ouders uit op school);
3. Stel ouders in het bijzijn van directie (en evt. kind) op de hoogte van gedrag;
4. Directie stuurt formele waarschuwing, waarin de consequenties benoemd worden;
5. Directie en/ of leerkracht maakt aantekening in dossier;
6. Vervolg handelen: zie 'individuele ondersteuning' in gedragsprotocol.

Fase 4

Indien het gedrag van het kind vervolgens niet aanzienlijk verbetert en/of de ouders van het kind werken onvoldoende mee, kan de directie overgaan tot bijzondere maatregelen: isoleren van het kind of tijdelijke uitsluiting van het bezoeken van het onderwijs (*procedure schorsing en verwijdering*).